

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט גבוה לצדק

בג"ץ 3319/13

לפני: כבוד הנשיאה (בדימ') מ' נאור
כבוד הנשיאה א' חיות
כבוד השופט א' שהם

העותר: ארגון הסגל האקדמי הבכיר באוניברסיטת תל אביב

נגד

המשיבים: 1. אוניברסיטת תל אביב
2. מדינת ישראל – הממונה על השכר במשרד האוצר
3. בית הדין הארצי לעבודה בירושלים

עתירה למתן צו על תנאי

תאריכי הישיבות: י' באדר ב התשע"ד (12.3.2014)
כ"ה בניסן התשע"ה (14.4.2015)
כ"ד באלול התשע"ה (8.9.2015)

בשם העותר: עו"ד ארנה לין; עו"ד אורלי אבן זהב

בשם המשיבה 1: עו"ד נועה בר-שיר; עו"ד רן גפטר חרמש

בשם המשיבה 2: עו"ד יעל ברלב

פסק-דין

הנשיאה (בדימ') מ' נאור:

במוקד העתירה דנן מצוי פסק דינו של בית הדין הארצי לעבודה (להלן: בית הדין הארצי) בעס"ק (ארצי) 11563-05-10 אוניברסיטת תל אביב נ' ארגון הסגל האקדמי הבכיר באוניברסיטת תל אביב (11.11.2012). פסק דין זה הכריע בסכסוך עבודה קיבוצי

שהתעורר בנוגע להסדרי הפנסיה של עובדים שהתקבלו לעבוד במשיכה 1 (להלן):
האוניברסיטה) החל מיום 1.10.2003 (להלן: עובדים חדשים).

רקע והליכים קודמים

1. אנשי הסגל האקדמי הבכיר באוניברסיטה היו זכאים במהלך השנים לפנסיה תקציבית, לפי הסכמת העותר והאוניברסיטה, מכוח הסכם קיבוצי משנת 1972. באותה התקופה הסדר זה לא היה חריג, אך החל משנת 2002 הוחלף במגזר הציבורי הסדר הפנסיה התקציבית בהסדר של פנסיה צוברת באמצעות הסכמים קיבוציים ותיקוני חקיקה. בהתאם לכך, ובעקבות קשיים כלכליים, הודיעה האוניברסיטה בחודש מרץ 2003 כי עובדים חדשים יבוטחו בפנסיה צוברת. הודעה זו הובילה לסכסוך עבודה בין העותר והאוניברסיטה ולמשא ומתן שבמסגרתו, בין היתר, נחתם בשנת 2007 הסכם שלפיו עובדים חדשים יכנסו להסדר של פנסיה צוברת. אולם, הסכם זה הותנה באישורו של הממונה על השכר ואישור זה לא התקבל. חרף זאת, עובדים חדשים נקלטו בהסדר של פנסיה צוברת. לכן, פנה העותר לערכאות בבקשה לחייב את האוניברסיטה להחיל על עובדים חדשים הסדר של פנסיה תקציבית.

2. בית הדין האזורי לעבודה בתל אביב-יפו קיבל את בקשת העותר, ועל פסק דינו הוגשו ערעורים מצד האוניברסיטה ומצד המשיכה 2 (להלן: המדינה). בית הדין הארצי ביטל את פסיקתו של בית הדין האזורי לעבודה, וקבע כי אין להחיל על עובדים חדשים הסדר של פנסיה תקציבית. מסקנתו של בית הדין הארצי נסמכה על סעיף 29 לחוק יסודות התקציב, התשמ"ה-1985, בו נקבע שגוף נתמך לא ינהיג שינויים או הטבות לעובדיו אלא בהתאם למה שהונהג לגבי כלל עובדי המדינה, אם לא קיבל אישור לכך:

שינויים בשכר
ובתנאי שירות

29. (א) גוף מתוקצב או גוף נתמך לא יסכים על שינויים בשכר, בתנאי פרישה או בגימלאות, או על הטבות כספיות אחרות הקשורות לעבודה, ולא ינהיג שינויים או הטבות כאמור, אלא בהתאם למה שהוסכם או הונהג לגבי כלל עובדי המדינה או באישורו של שר האוצר [...].

בענייננו נקבע כי החופש האקדמי אינו מונע את החלת הסעיף על האוניברסיטה, שהיא גוף נתמך. לכן, ומכיוון שעובדים חדשים בשירות המדינה אינם זכאים לפנסיה תקציבית, קבע בית הדין הארצי כי כל עוד לא ניתן אישור הממונה על השכר, אליו

הואצלו סמכויות שר האוצר לפי סעיף 29 לעיל, לא ניתן להחיל פנסייה תקציבית על עובדים חדשים באוניברסיטה.

העתירה לבית משפט זה

3. בעקבות פסק הדין הוגשה העתירה דנן. כמתואר בהחלטה מיום 12.3.2014, פנו הצדדים בהמלצתנו לגישור בפני הנשיא (בדימ') ס' אדלר. כעבור כחצי שנה, ביום 29.10.2014, הודיע העותר כי הליך הגישור הסתיים ללא הצלחה והתיק נקבע לדיון. לאחר הדיון, שהתקיים ביום 8.9.2015, חזרו הצדדים להליך הגישור וביום 30.3.2017 הודיעו כי "הגיעו להסכמות עקרוניות ביניהם" וכי "נדרש זמן קצר נוסף על מנת להשלים את ניסוחו הסופי של ההסכם". לבסוף, בחלוף למעלה משלוש שנים וחצי מתחילת הליך הגישור ולאחר בקשות ארכה חוזרות ונשנות, ביום 25.10.2017 הגישו הצדדים הודעה משותפת ובה נמסר שהגיעו להסכמות בנוגע להסכם משנת 2007 ושהוא אושר על ידי הממונה על השכר. אולם, הצדדים מסרו כי נותרו ביניהם מחלוקות בנוגע לקביעותיו של בית הדין הארצי "לגבי פרשנות סעיף 29 לחוק יסודות התקציב, התשמ"ה-1985 ומשמעות סעיף זה בכל הקשור לתנאי עבודה ויחסים קיבוציים בגופים 'מתוקצבים' או נתמכים" (שם, בפסקה 2). העותר והאוניברסיטה סברו שיש לבטל או לצמצם את קביעותיו של בית הדין הארצי בנושאים אלו, והמדינה מנגד סברה שיש להתירן על כנן. הצדדים לא פירטו מה תהיה השלכתה של ההכרעה בסוגיות אלו על הסכסוך דנן, אלא הסתפקו בלציין כי מבחינתם הסוגיות אינן תיאורטיות, וכי הם יבקשו מבית המשפט שיכריע בהן.

הכרעה

4. סכסוך העבודה בין הצדדים נפתר במסגרת הליך הגישור. לכן, העתירה מיצתה את עצמה ודינה להימחק. אין מקום לבקשת הצדדים, בחלוף שנים שבהן התיק תלוי וממתין להליך הגישור, שבית המשפט יכריע בסוגיות שבחרו להותיר להכרעתו. זאת, במיוחד משום שבית המשפט, ככלל, אינו דן בעתירות בעלות אופי תיאורטי (ראו: בג"ץ 1181/03 אוניברסיטת בר-אילן נ' בית הדין הארצי לעבודה, פ"ד סד(3) 204, 232 (2011)). אכן, ייתכן שקביעותיו של בית הדין הארצי שנותרו במחלוקת הן חשובות, ואף ייתכן שבעתיד הן ישפיעו על מי מהצדדים. אולם, אין די בכך כדי שבית המשפט יידרש אליהן במקרה דנן, בו לאחר הסכמות הצדדים הן נותרו שאלות שאינן נדרשות "לפתרון סכסוך בר-קיימא" (שם). הדברים אף מקבלים משנה תוקף לנוכח העובדה

ש"בית משפט זה אינו יושב כערכאת ערעור על פסקי הדין של בית הדין הארצי לעבודה" (בג"ץ 8210/14 סילאוי נ' בית הדין הארצי לעבודה, פסקה 8 (26.7.2016)).

סוף דבר, העתירה נמחקה. לא יהיה צו להוצאות.

הנשיאה (בדימ')

הנשיאה א' חיות:

אני מסכימה.

ה נ ש י א ה

השופט א' שהם:

אני מסכים.

ש ו פ ט

הוחלט כאמור בפסק דינה של הנשיאה (בדימ') מ' נאור.

ניתן היום, י"ג בחשון התשע"ח (2.11.2017).

ש ו פ ט

ה נ ש י א ה

הנשיאה (בדימ')